

ПРАВДА

ІЛЮСТРОВАННИЙ ЧАСОПИС

Виходить що тижня.

Адреса Редакції і Адм.:

„ПРАВДА“

Львів, вул. Кльоновича
ч. 8. II. пов.

Телефон 4-48.

ПЕРЕДПЛАТА

в краю: Річно 12 зол.

Піврічно 6 зол.

Чвертьрічно 3 зол.

Місячно 1 зол.

За кордоном: Річно 2 ам.
дол. або їх рівновартість.

Всесин. число коштує 20 сот.

ЗАСІДАННЯ СОЙМУ

Засідання сойму почалося 10 ц. м. о год. 4 і пів по полудни під проводом віцемаршалка сойму Четвертинського. Марш. Дашинський занедужав. Після полагодження кількох менших справ виголосив новий прем'єр довшу промову (експозе). Дискусію над цією промовою відложено на друге засідання, котре назначено на середу 15 ц. м. Тимчасом радять соймові комісії.

КОНФЕРЕНЦІЯ В ГАЗІ

Друга репараційна газька конференція почала свої наради ще дня 3 січня ц. р. Конференція радить над переведенням т. зв. плану Юнга щодо сплат воєнних відшкодовань. Радять також над утворенням репараційного банку з осідком в Швейцарії, через котрий відбувалисяб дальші сплати відшкодовань. Наряди стрічають багато трудностей, бо є багато спірних точок між ріжними державами. Та найбільйше спірних точок мають між собою Франція й Німеччина.

УСТУПЛЕННЯ КАРДИНАЛА ГАСПАРІЯ

Старенький 78 літний Кардинал Гаспарій звернувся до св. Отця з просьбою, щоб звільнив його зі становища секретаря Ап. Столиці, а то з причини старости і слабого здоров'я. Св. Отець з великим жалем прихилився до цієї просьби і звільнив старенького кардинала, котрий повнив свій тяжкий уряд від вступлення на трон Папи Бенедикта XV в 1914 р. його уряд припав на дуже важкі історичні часи і закінчився великим успіхом створення незалежної Ватиканської Держави. Наслідником його має стати Кардинал Пачеллі, б. нунцій в Берліні.

СВІТОВИЙ УРОЖАЙ ПШЕНИЦІ

В американських торговельних колах обчислили, що світовий урожай пшениці в 1929 р. зменшився о 14 проц, в порівнянні з попереднім роком, а о 3 проц. в порівнянні зі середнім урожаєм останніх 5 літ.

МЕТЕОРОЛЬОГИ ЗАПОВІДАЮТЬ ЛЕГКУ ЗИМУ

На підставі зібраних досі спостережень метеорологічні стації заповідають що сегорічна зима буде легка до кінця.

БОГОЯВЛЕННЯ

Наступив важний час в земнім життю Ісуса Христа. Наблизилася хвиля його публичного виступу. Він прийшов до св. Йоана, щоби прийняти від нього хрещення.

Покірний Предтеча зразу відмовлявся, але відтак згодився. І тоді, відбулася на ріці Йордані найзнаменніша подія в історії Божого Об'явлення. Народові явився тоді Бог в трьох Особах, Свята Тройця.

Місце на Йордані, де відбулося Хрещення І. Христа.

58 СЕСІЯ РАДИ СОЮЗА

НАРОДІВ

В понеділок 13. ц. м. відбулося в Женеві отворення 58 сесії Ради Союзу Народів під пресідництвом мін. Залеского. Вступна промова мін. Залеского була присвячена пам'яті покійного німецького мін. Штресемана, котрого заслугою є впровадження Німеччини до Союзу Народів. Німецький делегат фон Шуберт подякував Раді і промовцеві за слова співчуття. Опісля щойно приступила Рада Союзу Н. до нарад над справами, що стоять на деннім порядку.

ЗАСУД НА БЕСІДОВСЬКОГО

Жида Бесідовського, бувшого радника совітського посольства в Парижі, котрий утік зі свого становища, засудив московський верховний трибунал заочно на 10 літ тюрми за присвоєння казньонних грошей. Опріч того ще має відбутися проти нього другий процес за державну зраду.

АНГЛІЙСЬКО-ПОЛЬСЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ В ВУГЛЕВІЙ СПРАВІ

ПАТ доносить, що переговори між представниками вуглевого промислу в Польщі й Англії привели до порозуміння. Небаром має відбутися друга конференція в справі положення польських і англійських гірничих робітників.

В КИТАЮ МОРОЗИ І ГОЛОД

Повідомляють з Гонгконгу, що в Китаю настали сильні морози. Відомих є 80 випадків смертельного замерзнення людей. Опріч морозу докучає Китайцям також голод. Трапляється, що голодні Китайці продають свої діти, по 2 фунти стерлінгів (86 зол.) за одну дитину.

Що сказав прем. Бартель в своїм експозе

Ревізія конституції. — Справи скарбові й господарські. — Загранична політика. — Внутрішні справи. — Національні меншости.

На першій посвяточній засіданню сойму в п'ятницю 10 січня виголосив голова уряду проф. Бартель довшу промову про плани нового уряду на найближчу будучність. Отже зі всіх справ уважає теперішній уряд за найважливішу

ревізію конституції.

Зміну конституції польської держави розуміє прем'єр так, що повинна бути зміцнена влада виконавча, то є влада президента держави і уряду, натомість повинна бути зменшена влада парламенту (сойму і сенату). Над реформою конституції працює окрема конституційна комісія. Відтак представив прем'єр

скарбове положення держави в мин. році.

Приходи держави зросли, бо дали за 9 місяців бюджетового року 1929/30 2.261.700.000 зол. (попередні 9 місяців дали тільки 2.224.300.000 зол.). Але зате збільшилися в тих 9 місяцях розходи о 113.500.000 зол. в порівнянні з попередніми 9 місяцями. До збільшення розходів причинилося м. ін. те, що держ. урядникам дали мешканевий додаток (72 мільйони зол.).

В ділянці господарської політики

прем'єр признав, що з кінцем 1929 р. було в Польщі 186.427 безробітних.

МІН. ЮЗЕФСЬКИЙ ПРО НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШОСТИ

На нічній засіданню соймової бюджетової комісії новий міністер внутрішніх справ Юзефський м. ін. сказав: „Багато тут (то є в польсько-українській справі—Ред.) зашкодили завойовницькі уряди, які старалися створити сепаратизм. Ми покутуємо за їх гріхи. Наслідки тих гріхів зменшуються з кожним днем... Щодо закиду про гноблення культурного руху українського народу то я ніколи не був противником того руху... Східні окраїни не були упосліджені урядом щодо інвестиційної і кредитової політики, лише вони більше знищені. Що уряд міг зробити в тій ділянці, те зробив.

ПРОМОВА ПОСЛА ЦЕЛЕВИЧА

В дискусії над заявою мін. Юзефського в справі нац. меншостей на сойм. бюдж. комісії забрав слово посол Целевич (УНДО), котрий сказав, що заява в справі нац. меншостей містить лише загальники та покликється на клич: „Вільні з вільними, рівні з рівними“. В практиці здійснювання того клича виглядає зовсім інакше. Коли від горожан

Щодо хліборобських справ, то уряд хоче на спілку з хліборобськими установами усправнити торгівлю збіжжям, головно заграничну. Дальше хоче уряд перевести комасацію ґрунтів, скасувати сервітути та скріпити парцеляцію.

Про закордонну політику Польщі

здасть докладніше звіт про міністер загр. справ Залеський, коли поверне з Женеви. Прем'єр зазначив лише що та політика стремить до вдержання мира і до додержування договорів. У віроісповідній ділянці уряд хоче упорядкувати взаємини між державою і поодинокими віроісповіданнями. Зокрема постарасться поладити справи, звязані з конкордатом з Католицькою Церквою.

Щодо внутрішніх справ,

уряд буде працювати над усправненням адміністрації, також обіцяє здійснити проекти самоврядних (автономічних) законів (громадської, повітової, міської та воєвідської автономії).

Про національні меншости

прем'єр між ін. сказав: „Повторюю ще раз, що льояльні супроти держави горожани річипосполитої без ріжниць віроісповідань і національностей повинні мати запевнені всі права та привілеї, які признає конституція“.

жадається льояльності, то й держава повинна бути льояльна супроти горожан. В дійсности воно не так. На доказ наводить бесідник приміри переслідування українського населення й українських інституцій, як „Сільський Господар“, „Просвіта“, й ін. Не краще в саморядуваннях. У бюджетах громад з переважаючим українським населенням вставляють позиції на допомогу польському шкільництву в Німеччині, а позиції на українські цілі там нема. Останніми часами почали навіть війну з могилами українських героїв, які профановано, а одинокою сатисфакцією було перенесення двох поліцаїв. Українці виняті з під права. Питаємося міністра, яке його становище в тій справі. До теперішнього уряду Українці не мають довіря, головнож до міністра вн. справ, який є міністром гноблення українського населення. Тому Український Клуб голосуватиме проти бюджету мін-ства вн. справ і проти диспозиційного фонду.

ДЕРЖАВНІ ДОВГИ ПОЛЬЩІ

В грудні м. р. сплатив скарб Польщі заграничних довгів на суму 23.922.551 зол.

Будьмо послідовні!

Кожний чесний чоловік повинен завсіди й всюди поступати після свого переконання. Поганий той, який що інше думає, а що інше говорить. Ще поганіший той, який щонебудь робить проти власного переконання.

Ми називаємо себе християнами-католиками. А навіть хвалимося тим, що ми є добрими католиками. Ми віримо в Бога, ходимо до церкви, молимося, хрестимося, приступаємо до св. Тайн, одним словом — ми християне.

А помимо того яке незгідне з християнською вірою у деяких із нас пошукання!

Ми віримо в Бога, віримо в Христа, віримо в Церкву, а рівночасно даємо нерозслух усім ворогам Бога, Христа, Церкви...

Скільки то між тими нашими „християнами“ таких, що даються баламутити всяким американським пройдисвітам, що ходять на всякі сектанські збори, читають їх книжки, часописи. Скільки таких, які свою віру чи обряд змінювали кожного тижня; прийде до особистої незгоди між ними і священником, то їм не трудно перейти на сектанську або на „православну“ віру, а що сумнішше, що деякі роблять це задля якоїсь марної користи, задля одержання служби, щоби звільнитися від якогось парохіального обов'язку або задля якоїсь іншої подібної причини.

Чи так поступають чесні християне? Чи гарна й чесна така наша непослідовність?

Дальше. Віримо в Христа, ми християне, ходимо до церкви, а рівночасно — належимо до партій, які з якнайбільшою завзятістю виступають проти релігії, проти церкви. Читаємо часописи й книжки, які ті партії видають, а в яких вони опоганюють усе, що для кожного християнина найсвятіше, ходимо на їх збори чи віча, де слухаємо нерозслух поганих богохульств, нікчемних нападів на віру, на Церкву...

Але при тому всему дальше називаємо себе християнами...

Така наша послідовність!

Вкінці ще одно. Віримо в Бога, в Христа, в Церкву, ми високо цінимо християнську науку, ми може й переконані в тому, що кожний нарід, кожда людська суспільність мусить, коли не хоче впасти й занидіти, жити після християнської науки й християнської заповіді. а помимо того ми вибираємо нерозслух нашими заступниками в парламенті, або й нашими представниками в різних важних установах, таких людей, які виступають проти віри, які нехтують у громадянському житті християнськими засадами, християнськими заповідями.

Це виглядає так, як би ми самі підклали вогонь під власну хату.

Бо коли вважаємо, що ліпше для нашої молоді, а тим самим і для нашого народу, щоби та молодь була віруюча, чесна і працююча, як щоб вона була без віри й страху Божого, а тим самим пуста, лінива, нечесна й немо-

ральна, то як можемо до керми в народних установах вибирати таких людей, які є проти релігії?

Чи чесна така наша непослідовність, така нерозумна незгода між нашими переконаннями і нашими ділами?

Ясно, що ні! Християнин-католик буде всюди і завжди поступати по своїм християнським переконанням, буде робити тільки те, що є згідне з його християнською совістю та не буде спомага-безпосередно чи посередно ворогів віри й Церкви.

Основоположники культури

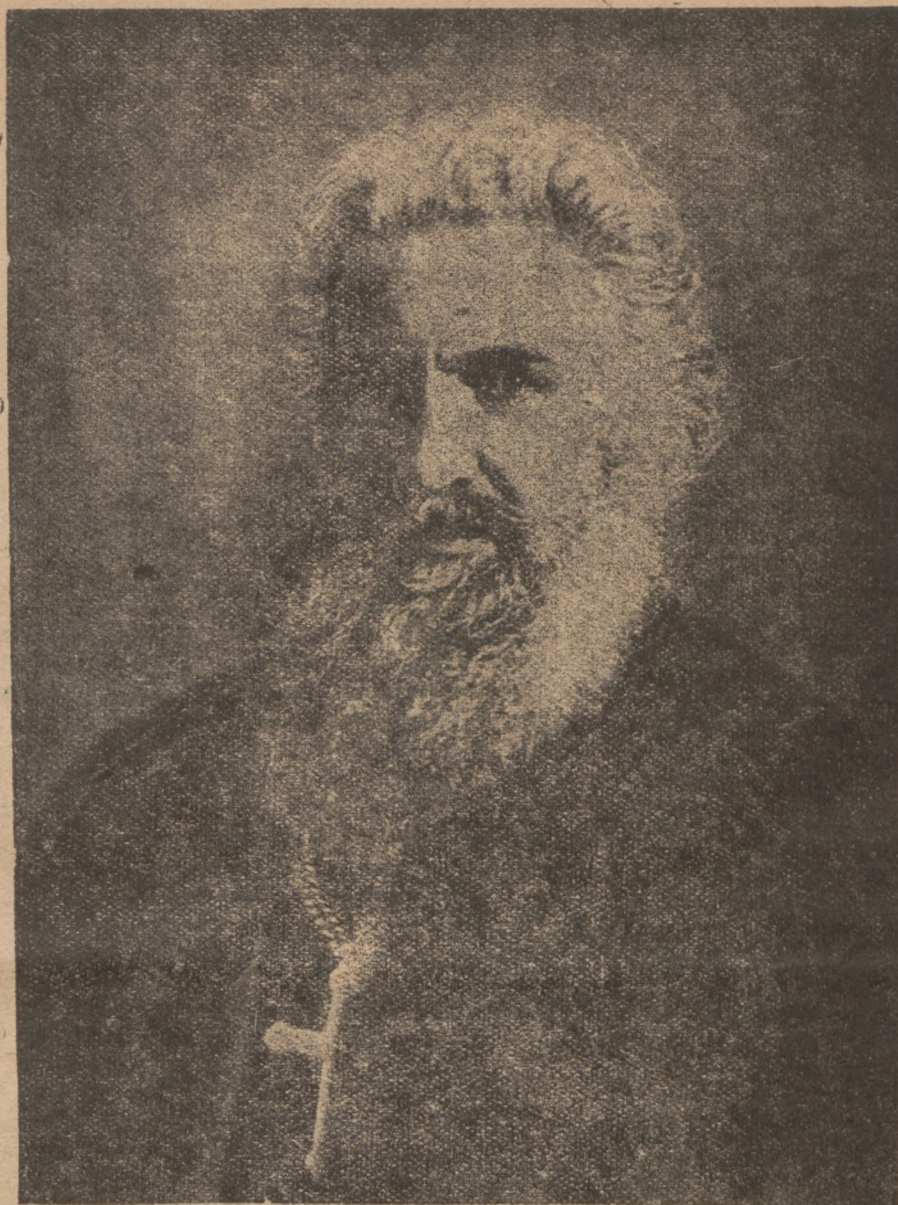
II. А в нас, хто найбільше причинився до розвою духової та матеріальної культури укр. народу? Без сумніву гр. кат. Церква вложила найбільше цінностей в наше культурне надбання. Наведемо хоч деякі приміри.

Відродження укр. літератури в Галичині започаткували о. Маркіян Шашкевич, о. Яків Головацький, о. Микола Устиянович, о. Антін Могильницький, о. Омелян Огоновський. Організацію матірнього товариства „Просвіта“ заініціював о. Стефан Качала, співосновниками були о. Заячківський, о. др. Ом. Огоновський і др., а поширили сітку філій і читалень „Просвіти“ по краю сотки ревних священиків. Домівки читалень повставали заходами, а часто й грішми та будівляними матеріалами священства. Де в повіті чи на селі кипить повною парою просвітанська праця, там дійсно мозком і серцем цієї праці є духовник. Ні одна збірка на „Просвіту“ не поведеться на селі без видатної співпраці парохіального духовенства.

Конечну школу для рільничого народу „Сільський Господар“ оснували оо. Тома і Юліан Дуткевичі в Олеську, а до розвою організації не мало причинився о. Тит Вайнаровський і др. Основу під нинішню кооперацію поклали передвоєнні церковні склепи та церковні каси позичкові. Найстаршим і найвизначнішим піонером кооперації в нашій країні є о. Пеленський зі Стрийщини, а на кооперативній ниві працює сотки парохіального духовенства в краю. „Молочарський Союз в Стрию“ заложив незабутий о. Остап Ніжанковський та й дав товчок до молочарських спілок, дорого вказав до жереланових матеріальних прибутків нашому згарованому селянинові. Першу комасацію в краю перевели до війни о. Йосиф Фолис в Скнилові, о. Стефан Онишкевич в Хишевичан, о. Евген Шухевич в Підберезцях. Першу фабрику килимів заложив був о. Решитилович в Глинянах і т. д.

Всі повітові бурси й захоронки повстали у великій часті завдяки гр. кат. духовенству та часто живуть до нині жертвенністю цього духовенства. Рідко хто з нашої інтелігенції, яка вийшла з під сільської стріхи, міг би з чистою совістю заперечити, що до середніх шкіл вислав його, а часто поміг матеріально вивчити місцевий парох.

В 30-ліття на митрополичім престолі Впреосв. Кир. Андрея Шептицького

Цей рік є ювілейним роком нашого Впреосв. Митрополита Андрея Шептицького. Цього бо року минає 30 літ від вступлення його на митрополичий престол у Львові (17.1.1901 р.). Є це ювілей 30-літньої апостольської праці на церковній ниві, в винограднику Христовім, на становищі високім, але важкім і відвічальнім.

Серед бурхливих филь, на яких опинився нині корабель нашого національного життя, одинокий наш рятунок і певна пристань це свята католицька Церква. Повага Церкви, авторитет її Єрархії це наше єдине спасення і заборолло перед анархією та розпадом.

Дня 13 січня ц. р. зібралися представники наших культурно-економічних

установ в митрополичій палаті для зложення желань Достойному Ювілятові. Іменем зібраних промовляв сен. Децикевич.

Дня 14 січня в Катедрі св. Юра відправив Впреосв. Митрополит Службу Божу в сослуженні Преосв. Григорія, Еп. Станиславівського й Преосв. Іосафата Еп. Перемиського та Єпископів Никити Будки і Йоана Бучка. Були також приявні Єпископи й Крилошане латинського й вірменського обряду. По Богослуженню Духovenство з Владиками складали Дост. Ювілятові ювілейні желання. Світлину з цього рідкого торжества помістимо на другий раз.

Рідне шкільництво сягає початком своїм парохіальних шкіл удержуваних гр. кат. Церквою. А тепер кілька то гроша складає на „Рідну Школу“ наше збожіле духовенство? Прецінь кожда „Коліяда“, „Щедрівка“ й „Писанка“ переводиться трудом і грошевим коштом парохіального духовенства. Не бракує

між нашим священством і таких, як о. Стефан Городецький, котрий рогадинську гімназію оснував, у великій мірі вивінував та власним грошем удержував.

Навіть на чужину до Америки поплило за нашими емігрантами гр. кат. світське й монаше духовенство. Там біл

гр. кат. Церкви зосередничилося всьо національне життя цих нещасних пасербів долі; не дало їм втопитися в чужім морі, підтримувало їх звязок з родинами в Старім Краю; вчило щадити гріш — кервавицю; оснувало асекураційні товариства, народні дома, газети, організувало поміч Рідній Батьківщині; вчило укр. мови й історії по укр. церковних школах. За морем виробила гр. кат. Церква з галицьких безпросвітних наймитів найсвідоміших, найжертвенніших і найбільше патріотичних американських горожан укр. національності.

Нині блудні огники манять наш нарід ріжнокольоровими фаєрверками до відступства від прадідівської віри, від гр. кат. Церкви. Неоден пішов за браму чужої камениці та відкинувши щире золото дароване нам кат. наукою, купив від дурисвіта за дорогі гроші мосяжний ланцюшок або мідяний перстенець, щоб ним скувати себе й свій рід в чужім ярмі на гіркі дні важкого лихоліття. Ціла наша історія нам доказує, що поза Церквою наша загибель.

о. Й. Остафевський.

БОЛЬШЕВИКИ КАСУЮТЬ ОСТАНКИ АУТОНОМІЇ

Наші ікроїди хваляться, що мають за Збручем українську державу. Тимчасом Москва касує вже й ту куцу автономію, яку на пару літ дістали так звані „самостійні“ союзні республіки. Отже зносять уже по тих „республіках“ дотеперішні комісаріати земельних справ, так, що тепер на цілий Радянський Союз буде тільки оден комісаріат (міністерство) земельних справ у Москві.

Щоби одначе в тих „самостійних“ республіках не посмів хто протестува-

ти, большевики перевели численні арештування серед інтелігенції на Україні, Білорусі і в Грузії. Залякавши в той спосіб нарід, большевики приступлять небаром до дальшої ліквідації автономних прав національностей в СРСР. Кажуть, що мають цілком скасувати союзні і автономні республіки, а цілу державу мають поділити на економічні округи. Що й тоді наші ікроїди будуть писати про „державу“ за Збручем, того можна сподіватися.

Мир і війна в 1929 році

Хоч в 1918 році формально скінчилася велика світова війна, та проте з того часу війни на світі не вгавають. Від того часу до тепер велося на цілій землі ні менше ні більше тільки 18 війн. Першеж усього нещасний

Китай

не може ніяк діждатися мира, щоб міг спокійно розвиватися. Довго, довго велися міжусобиці, свої своїх убивали без милосердя, а тут прийшла війна з Радянщиною.

Висліди цих воєн такі: 497 тисяч убитих, 763 тисяч ранених. Це жертви тільки з недовгого часу від 1 січня до 31 серпня 1929 р. Не вчислені тут сотки тисяч жертв великого голоду в Чоамбо та в Пейго. А в останніх трьох літах згинуло в усобицях там півчверта міліона людей.

Тільки в самій китайсько-радянській війні згинуло до 800 тисяч людей.

В Афганістані

що теж пропадає в усобицях, лиш від 1 січня до 31 серпня 1929 наложило головами 12.400 людей, а ранено було 65 тисяч.

В Мехіку

в країні, де ніж і пістолет невідлучні товариші людей, за той самий час було шість революцій. Жертв ніхто там і не числить.

В Сирії

не перестають бунти проти Франції. Там згинуло до 100 французьких вояків, а до 400 повстанців. Ранених було по французькому боці понад 300, а повстанців понад 1000. В боротьбах

Англії

з повстанцями в її просторах кольоніях згинуло в 1929 р. 37 тисяч людей, а 214 тисяч було ранених. В самій

Палестині,

що є під опікою Англії, в останніх жидівсько-арабських боях було 52 тисячі вбитих, а 600 тисяч ранених.

В Еспанії було три революції.

В Португалії

не менше як сім заворушень.

В Греції й Болгарії

теж нема спокою. В цих державах згинуло понад 16 тисяч, а ранених було 50 тисяч. Падуть люди в боях і

в Чиле

в одній із найнеспокійніших країн світа, що перевищає в цьому навіть Мехіко й Португалію.

Нема мира в світі, бо нема християнської любови між людьми, а замість неї панує зависть і захланність. І не буде мира поки люди не вернуть до Бога й не будуть послухні його заповідям.

Дорога без вороття

(Під розвагу нашої молоді й її вихавателів)

Сумно невесело стас на душі як глядімо на нинішну молодіж. Ті, що в недалекій будуччині мають стати головами родин, членами або й провідниками нашої суспільности по селах і містах, аж лячно подумати, як вони приготуються до сего свого будучого завдання. Не буду переповідати всіх „подвигів“ тої нинішної молоді, про її деморалізацію, бо про се аж до обридження можна начитатися у новинках по наших небільшовицьких часописах. Оповім лиш один дрібний факт, який однак є характеристичний для шляху, яким іде нинішня молодіж.

Припадково знайшовся я недавно на залізничім перестанку в Сян. Стою тай жду на приїзд поїзду. Коло мене стоїть якийсь військовий, як видно з відзнак, плутоновий, з молоденьким може 16-17-літнім парубчаком. Розмовляють зі собою по українськи голосно так, що чути кожде їх слово. Як видно з розмови вони з одного села, може навіть брати, а походять правдоподібно з далеких гір, бо їх діалект чисто-лемківський. Слухаю і ухам не вірю. Що за страшні слова, цілий потік розпусти і плюгавства пливе з уст сего молокососа, який видно ще і чваниться своїм „знаннем“. І не звертає зовсім уваги на священника, який побіч него стоїть. Може ще се справляє йому приємність, що йому прикрість робить. Не дивно булоб якби се говорив вояк, який міг серед зіпсованих товаришів у війську неодоного злого навчитися, але се хлопчина, дитина гір! Чи се не сором для тих молодців? Не міг я довше слухати такої гидкої розмови і з обридженням відійшов на бік.

Звідкиж та страшна моральна гниль нинішної молоді? Лиш з більшовицького „раю“ ся зараза пливе. Схаменіться ви сліпі вожди, що за здерті з українського і російського мужика і зрабовані по церквах більшовиками гроші ширите більшовицьку гниль, погань і отруту між нашим нещасним народом а головно поміж молодю. Ви самі злякалися що за страшне знищення ваша робота чинить в нашої суспільности. Яку велику відвічальність берете перед грядучими поколіннями за сю пекольную роботу! Отямтеся поки ще час, бо проклін кількох душевно-звихнених поколінь впаде на ваші голови. А яка страшна відвічальність жде вас перед Богом! Отямтеся, кличу, заки ще не пізно!

о. І. Ф.

ПОЖЕЖА В ДРОГОБИЧЧИНІ

В селі Брониця дрогобицького повіта з невідомих причин вибухла пожежа в стайні начальника тої громади п. Івана Лободи. Вогонь перекинувся і на stodолу, котра згоріла разом з різним знаряддям. Завдяки ратівничій акції пожежу вдалося спинити. Страти сягають 4.500 золотих.

ОО. РЕДЕМПТОРИСТИ НА ЗАКАРПАТТЮ

Від 1921 р. працює греко-католицька вітка Чина св. Ізбавителя (Редemptористи) між нашим народом в Чехословаччині. Досі однак оо. Редemptористи не мають там ще свого монастиря. З кінцем мин. року видали тамошні гр. кат. Єпископи, ужгородський і прашівський, поклик до духовенства й вірних задля збирання жертв на монастир в Михальовцях. Щастя Боже нашим закарпатським братам у тім Богу милім ділі.

Наші ювілейні торжества (Допис з Сяніччя)

І наше маленьке сільце Межибрід не зістало позаду інших, які вшанували 50-літнє священничої діяльності Голови св. Церкви Папи Пія XI. і скористали з ласк, які сей св. рік дав можливість доступити. Серед розгару ювілейних обходів осінню м. р. 12. грудня відбулася ювілейна св. Сповідь шкільних діточок. Другого дня о 7 год. рано привела місцева учителька п. І. Дворянська всіх діточок до церкви. По відправі „в часі ювілею“ відбули всі обхід довкола церкви, а потім місцевий о. духовний відправив Службу Божу, на котрій всі діточки прийняли Господа Ісуса Христа до своїх сердець. По Службі Божій діти з хрестом на переді і під проводом о. духовного ще 2 рази обійшли церкву при співі побожних пісень, а в церкві відмовили приписані молитви. — Так допоміг милосердний Господь своєю св. ласкою, що і наші діточки скористали з сьогорічного ювілею. Гарний і погідний був се день, сонце ясно світило і неначе відзеркалювало ту погоду і ясність, яка настала в душах молоденьких учасників сього торжества. *Місцевий.*

Псуються англійсько-совітські взаємини

Богато труду коштувало большевицьку дипломатію навязати взаємини з буржуазною Англією. Большевики кінці кінців мусіли зобов'язатися перед Англією: 1) Не вести пропаганди на англійській території, 2) не підтримувати ніяких зв'язків з організаціями і особами на тій території, 3) не давати нікому з горожан британської імперії ніяких „пособій“.

Але ось симиднями в Лондоні вийшло перше число комуністичної газети англійською мовою „Ди Воркер“ (Робітник). Газета видана розкішно і на гарній папері, от як прим. у нас „Вікна“ або „Нові Шляхи“. Англіїці в тій

хвилі зорієнтувалися, звідки їх комуністи мають стільки гроша на дорогий щоденник. Ще більше обурилися Англіїці змістом того часопису. Там поміщене привітання большевицькому посольству і рівночасно різкі напади на англійський уряд. Англійська преса підняла з того приводу великий галас і пригадає слова мін. Гендерсона: „Перше порушення зобов'язання СРСР що до пропаганди в британській імперії заставить нас показати большевицькій місії дорогу на Москву“. Також прем. Мекдоналд занявся цією справою і в тій цілі скликав спеціальне засідання ради міністрів.

Російський корабель виратований радіоаматором

В часі великого буревію, що недавно шалів на Атлантичському Океані, лондонський урядник Кирило Бейрон сидів у своїй затишній кімнаті і через радіо-апарат слухав музику якогось концерту в Лондоні.

Нагло концерт перервався. То буря, що шаліла тої ночі, зірвала антену (дроти над його домом). Бейрон, великий любитель (аматор) радіа, вийшов і направив антену. Цікавий був знати, що в таку неgodу діється на морю, тим більше, що був колись радіотелеграфіст на торговельних кораблях.

Накручує отже свій апарат на філю 600, бо такої уживають торговельні кораблі і слухає. Серед шуму й

численних радіових сигналів раптом чує відомий алярмовий сигнал S. O. S. (сёйв авр совлс-ратуйте наші душі). Це якийсь корабель російського походження був в небезпеці і кликав помочи. Однак близька радіостанція на березі чомусь не відзивалася. Тоді Англієць зателеграфував до надбережної станції, що чув алярмовий сигнал з моря. Коли вернув до свого апарату, почув як радіостанція повідомляла вже корабель, що на його ратунок вислані кораблі. Тонучий корабель був справді російським пароплавом і називався „Яков Свердлов“. Лого взяли на линву і притягли до пристані. Свій ратунок завдячував він притомності ума радіоаматора.

В МІСЯЦІ СІЧНІ ПРИЄДНАЙТЕ „ПРАВДІ“ БОГАТО ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

Стефан Ковалів.

КОЛЯДНИКИ

(Докінчення)

III.

Тимко Паламар пересуятив цілу ніч, непокоївся за свою дитину. Жалувал, що пустив Пилипця в село без відповідної одежи й обуви; різнородні сумні гадки збільшали журбу, проганяли від нього сон. На самоті під лісом далеко від тих, що їм рождественські ночі були годиною, або уколосані чарами Святого Вечера спали солодко. Скільки разів засвистав вітер і забренькотів шибами, він зривався з постелі і надслухував, чи не йде Пилипць. Радобувби пішов у село шукати за ним, та не міг через ногу. Часто заглядав крізь віконце на небо і напоследі пізнав по зіздах, що ніч кінчила з ним свою муку, що день був недалеко.

Але і свитаючий день не приніс відради: його Пилипць міг замерзнути в снігу під хатами; він знав щедрість світа всесторонньо з власного до-

свіду!.. Вилляв останну каплину олію до каганчика, хотів притягнути гніт, щоб тільки блищалося в хатині, встромив палець в олій, підсунув... В тій хвили під вікнами відізвалися колядники. Милославні молодечі голоси і один тоненький зворушили душу Тимка Паламаря-полатайка: колядують право*) птички небесні на весну в дуброві.

То не коляда, а якась чудна музика з другого світа ліпшого, кращого, милостивішого для бідних.

— Хто то? — подумав собі Тимко і заглянув у вікно тай не пізнав ні парубків, ні того панича поміж ними, не пізнав свого Пилипця. — Жартують молоді з старого полатайка, чи що?

Ні, не жартують, бо самі просять-ся до хати.

Повходили. Пізнав Тимко Паламар колядників, а поміж ними і свого Пилипця. Здовідався про все від сина.

— Добре ще буде на світі, коли стільки горячої любови розярюється в молодечих серцях школярів до свого народа! — подумав Тимко і дивувався, що

його Пилипць стався такий живий, до-тепний, наче зріс з паничами.

Бавив хлопчина всіх, розказуючи живо свою пригоду з гордими і зарозумілими товаришами. Лише про кучму, юбку і ходаки батькові нічого не згадував.

Весело стало в курній хатині Тимка Паламаря, та не на довго. Лишили школярі Пилипа з батьком, лишили і коляду, пам'ять красну, самі поїхали дуже далеко, вчитися, гарувати.

IV.

Тісно і сумно стало Пилипови в батьковій хаті, утратив веселість віддай до смерті. Сумує хлопчина, сам не знає, що з собою діяти. Гляне на ті гроші в перескринку, на ту щедрю коляду, тай тужить страх за тими, що його д'собі пригорнули щиро, не лицемірно, одягли і голубили мов рідного братчика. Та далеко вони, ті добрі паничі, десь аж за десятою границею в престольнім горді учаться; не може Пилип бодайчим небудь оказати їм свою вдячність. Він так рад служивби їм і в день і в ночі, ціле життя слухавби їх за те, що ним не погордили.

*) немов

У Варшаві підслухували тайні політичні розмови

Варшавські часописи подали перед кількома днями вістку, що дуже важна тайна розмова ведена телефоном між польськими державними мужами дійшла до відома непокликаних людей.

Вже перед тим по Варшаві ходили чутки, що підчас творення нового уряду в грудні м. р. хтось підслухав телефонічну розмову ведену на поручення прем. Бартля з президентом держави.

Про ту розмову було видане нелегальне пресове звідомлення. В тій справі зараз розпочалося слідство. Покищо арештовано співробітника „Агенції Всьходньо-ї“ Зайнфельда. Зайнфельд борониться тим, що розмову поручника Зацвіліховського з президентом підслухав випадково. Зайнфельдові грозить кара до 3 літ тюрми. Слідство ведеться далі.

Таємні лучі на услугах війни

Загально говорять і пишуть про те, що в майбутніх війнах найважливішу роль крім отруйних газів і інших хемічних середників, гратимуть — літаки. Обвантажені вибуховими мінами, газовими й запальними бомбами цілі ескадри літаків мов громада хижих птиць, вкриють ворожий край, сіючи всюди смерть і знищення.

Маючи се на увазі, поодинокі держави стараються на різні способи забезпечити себе перед подібними нападами.

В першу чергу дбають про витворення власної сильної воздушної фльоти, щоб ставити відпір ворогові у воздусі.

Другий засіб — се підслухові апарати, що заздальгідь повідомляють про наближення ворожих літаків, злучені з батареями спеціальних армат до обстрілювання воздушної фльоти.

Третє — се штучні заслони з диму, що ними вкривають місто чи околицю і в той спосіб хоронять перед нападами з гори.

Та всі отсі способи не хоронять вповні перед нападами ворожих літаків. Таку охорону дасть мабуть доперва у-

життя штучних таємничих лучів, винайдених в Англії.

Винайшов їх електротехнік Grindell Matthews. Збудував він машину, що пущена в рух, висилає із себе два снопи невидимих, електричних лучів.

Лучі ті мають дивну силу. Спрямовані з віддалі на електричний мотор, здержують його в русі. Пущені на стрільний порох, витворюють сніп електричних іскор, що запалюють порох.

Винахідник проєктує тепер будову подібних машин великих розмірів. Машини ті висилитимуть в простір снопи лучів з дуже великим електричним напняттям.

Літак, що дістанеться в полосу тих смертоносних лучів, не підніме вже своїх крил до нового лету...

Залогу його в одній хвилині вбють таємничі лучі, а сам він стане добичею вогню, викликаного тимиж лучами...

Осьтак в тихих закутках, в далеких технічних робітнях, працюють люди над новими винаходами для війни чи пак для оборони своїх країн, оправдуючися старою латинською приповідкою: „коли хочеш мира — готуйся до війни!“

БЮДЖЕТ ПРЕЗИДЕНТА ДЕРЖАВИ

На засіданню соймової бюджетової комісії, що відбулося 12.1. пополудні, раджено над бюджетом президента держави. Як замітив справоздавець пос. Вижиговський (Визволенє) цей бюджет зріс в порівнянню з минулим роком прибізно о пів міліона зол. Сама платня президента зросла о 60 тисяч зол. річно. Справоздавець стверджує, що бюджеті президентів Злучених Держав Америки й Німеччини є значно низші від польського. В голосуванню третє читання бюджету відложено і приступлено до бюджету міністерства внутрішніх справ.

АРЕШТУВАННЯ І РОЗСТРІЛИ В СССР

На В. Україні арештовано в грудні 2000 осіб, з того в самім Київі 200. Підчас Різдвяних Свят арештували 30 православних (автокефальних) священників і одного єпископа.

В Бек-Буклі в Туркестані відбувся політичний процес проти 65 „басмачів“ то є членів протибольшевицького повстанчого віділу. 20 засудили на кару смерті, а решту на досмертну вязницю.

СЕЛЯНСЬКЕ ПОВСТАННЯ В СССР

В царинськім окрузі несподівано вибухло грізне селянське повстання. Повстанчий рух охопив відразу кільканацять сіл, в тім числі і козацькі станиці. Повстанці вбили кількох радянських урядовців і чекістів. В протязі кількох днів відділи червоної армії криваво здавили повстання. З повстанцями — селянами солідаризувалися також робітники в Царицині.

Помітив і Тимко Паламар, що з його малим Паламарем щось не добре діється: і щітину в дратву лихо заправляє, і скіпки вечером під руками йому гаснуть, а що найгірше, туманіє, забувається... Посварить батько на хлопця, а він ще гірше! Стане ні в два, ні в три... Іще веселіший тоді, коли говорить про колядників-школярів.

— Я йду, татусю! — каже раз Пилип-батькові. — Я й так вас заєдно тепер гризу!

— Куди йдеш? — спитав батько.

— В світ за тими школярами... Вони такі добрі!

Скричав батько, висварив добре, тай не помогло! Мусів узяти ту коляду з перескринка, вчинив хлопцеві волю. Повів Пилипа до міста за школярами тай там лишив його з колядою разом. Сам вернув у кілька днів до дому, зістав у чотирьох стінах одинокий, правив капці тепер при каганці вечером, бо скіпок не було кому поправляти.

Літо минали, Пилипа ніхто в селі не видів. Хотай перед Рождеством ходили люди як давнійше до Тимка Паламаря, до свого однісінького шевця-полатайка громадського, але вже не мали

кого по голові гладити і на коляду запрашати.

— Та ви, Паламарю, мали видиш жінку? — спитав часом хто з цікавості.

— Та мав! — відповідав Тимко рівнотушно.

— І умерла?...

— І умерла!...

— І хлопця мали!...

— Та мав!...

— А деж він тепер?

— Світ широкий... дивіться!... — кінчив Тимко і хапався або за ногу, або калатав з досадою молотком на капцю.

Йому знать тяжко приходило коротати своє життя самітно поміж чотирма голими стінами, самому пекти і варити і прати і капці людям латати, але щож було робити? Така доля йому судилася: капці латати і свою біду коротати до якогось часу, до смерті!...

V.

Минуло від того часу не одно Рождество Христове, але Тимкови Паламареві ніхто не заколядував під вікнами ні зі старших, ні з молодших, хоч ко-

лядники не переминалися; на місце тих, що старілися і сиділи грибом за коминам або умирали, родилися, росли нові, молоді, свіжі сили.

Колишні Пилипцеві ровесники вже поженилися разом з війтовим сином і старалися про капчики для своїх малих колядників. Тимко Паламар усе шив, усе направляв капці, аж одної Пилипівки і перестав правити, бо перенісся на кілька днів перед Рождеством не до вічності, тільки на попівство до свого сина Пилипа.

Легко віддихалося того Рождества Христового Тимкови Паламареві на царських часах у церкві, коли глядів на свого сина Пилипа Паламаря, що стояв перед престолом Божим і колядував „Бог Предвічний“, а з ним і весь нарід богомільний. Ровесники не потребували його соромитися, ним погорджувати: він мав тепер місто ходаків чоботи з холявами, а місто маминої юбки стихар, епітрахиль, фелон, словом священничі ризи. Він міг тепер колядувати з колишніми ровесниками, якої схотів.

ПРИМАРА ОСТРОВА

Один англійський подорожник найшовся в місті Оральява на острові Тенеріфі (найбільшому з Канарійських островів, що на Атлантийському океані біля західного побережжя Африки). Його приятель корабельний капітан запросив його на плоску крівлю дому й каже:

— Покажу тобі щось дуже цікаве.

День був душний. Капітан показав рукою простір моря і спитав у подорожного:

— Чи можеш почислити острови, що їх бачиш?

Подорожник став числити й каже вкінці:

— Бачу сім островів.

Капітан притакнув головою, подав йому дальновид і велів вишукати острів із пальмою. Подорожник зараз найшов його й каже:

— Бачу не лише пальму, ай низчі дерева кругом ньої, а серед них малу білу хатину.

На це капітан розложив перед ним географічну карту й каже:

— Вишукай тут цей острів.

Подорожник шукав і каже:

— Нема його зівсім.

На це капітан:

— Його й на морі нема в дійсності. Тепер є там тільки шість островів, та в році 1479, коли Португальці відступили ці простори Еспанцям, був цей острів і виглядав так, як ви тепер бачите його. На тодішніх картах є він зазначений. Пізніше заповся в море, а тепер у певних атмосферичних змінах (при деяких змінах у повітрі) появляється тільки його примара й тоді можна його бачити.

БІДА НАВЧИЛА

На летунській площі в Сінсінаті в Америці один із тамошніх летунів вилетів літаком ураз із подорожним та в часі, коли робив т. зв. „люпінг“ (скрут) випав із літака. На щастя мав причіплений до спини спадак, успів його отворити й упав на землю без шкоди. Однак у літаку лишився подорожний, що не вмів зівсім кермувати літаком. І ось у хвилині небезпеки хопив за кермове колесо і так якось несвідомо став порушувати кермовими ліварами, що літак не тільки відзискав потрібне положення, а й звернувся до землі й осів, так немов кермувала ним найвправніша рука.

АСЕКУРУЮТЬ КОМУНІСТІВ

В останніх днях радянська преса щораз частіше пише про вбивства комуністів на селах. У деяких селах на Київщині селяни узброєні в сокири - коси нападають в ночі на радянські установи. Супроти тої небезпеки радянська влада заасекуровала проти нещасливих випадків 5000 комуністів, що працюють на селах.

„Кооперація“ у звірят

(Продовження)

Громада красивих антилоп зі струсами й зебрами

Газелі лучаться в справжній армії. Порівняти їх можна з хмарами саранчі, що закривають сонце. Куди перейшли ті антилопи, не останеться ні стебелина. Що їм стане по дорозі, розтолюють або воліють за собою. Щойно як зачнуть падати дощі, вертаються в

свою давню батьківщину. Великі стада антилоп красивих, білолицих оживляють високорівні в глибині південної Африки, понайбільше в вірній спілці з антилопою гну, газелями і струсами. Ті також лучаться на мандрівці в цілі стада.

Череда гіпопотамів на березі горішнього Нілю

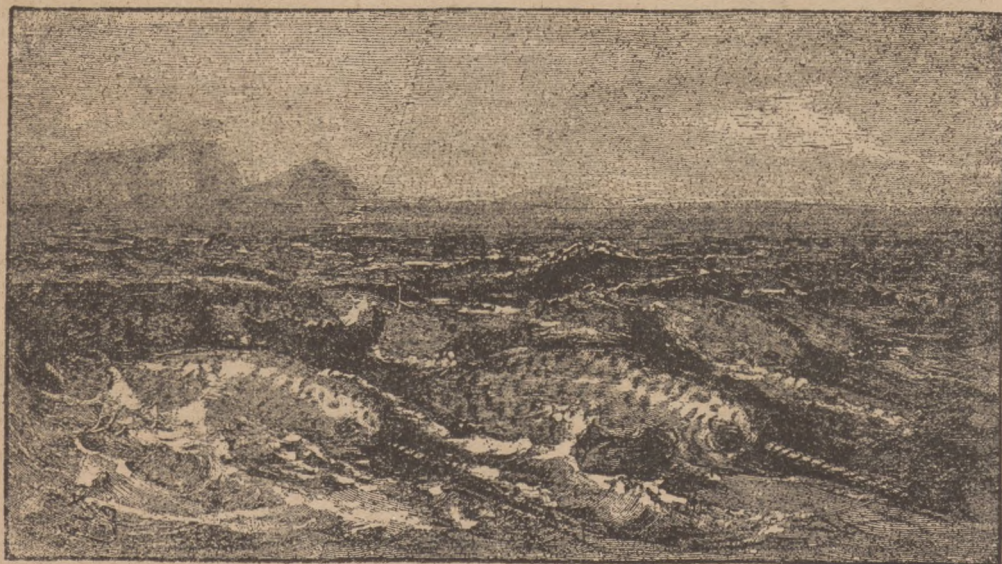
Гіпопотамів майже ніколи не видно одинцем. Зрештою вони давно зникли з Єгипту й Нубії, але в більших ріках і озерах у глибині Африки все ще є гіпопотами. Бачити їх можна звичайно гуртками по 4 або 6 штук. За дня виходять із води лише в околицях, де зовсім нема людей, щоб вигідно втішатися спокоєм на піскових лавицях ріки або на березі у високому очереті. Біля них і навіть на них звичайно поважають собі птахи; дощевий кульон без

упину вганяє довкола гіпопотамів і видзьобує з їх грубої шкіри комахи та павки. Похожають по спині гіпопотамів чаплі і роблять їм таку саму службу. Східно-суданські Араби кажуть, що дощевий птах перестерігає гіпопотамів перед небезпекою. І дійсно достовірні дослідники потверджують, що гіпопотами вважають на крик тих малих своїх товаришів і як стій ховаються у воду, коли птахи занадто неспокійні.

Поміж висше згаданими мандрівниками-савцями є досить таких, що на мандрівці роблять гарний шмат дороги. Та ся дорога здається невеличка, коли порівняємо її з дорогою, яку роблять кити і тюлені (фоки). У воді будь що будь можуть вони мандрувати легше, не з таким трудом і безпечніше як чотириножні звірята на суші.

Цілий рік то парами, то більшими або меншими громадами, плавають ки-

ти з одного місця океану на друге. (Моряки називають се „школою“). Та деякі кити на рік промандрують більше як чверть кулі земної. Головно самиці є дуже товариські лучаться тому в дуже великі стада. Під проводом кількох самців в означену пору й найточнішими шляхами перепливають океан. Деякі плавають по отвертому морі, а інші здовж побережжя.

Лава нарвалів у подорожі на тепліші води.

Меншими гуртками плавають гренландські кити і нарвалі, довгі до шість метрів, із довгим, спіральним вижолобленим довгим зубом. Більшу часть року нарвалі живуть на півночі та щойно в найгострійшу зиму мандрують на південь. Тоді самці і самиці лучаться в стада по кілька тисяч.

Зовсім нетовариські є пустинні звірята т.зв. щербуні, що живуть у тропікальних околицях Старого й Нового Світа. До сеї групи належать лінюхи й торбуни. Дні їх почислені. Вони вигибають.

„Мол. Україна“.

3. Життя поселенців і їх дальше розселення.

Життя поселенців у Бачці було в перших початках вельми важке, хоч землю від державного скарбу дістали даром. Околиці були мочаристі й тому продіставалося тут чимало заразних недуг, а холера (двічі), що десяткували населення. Крім цього мусили державному скарбові давати десятину та робити панщину.

Та цей незіпсований, тілом і душею здоровий і кріпкий нарід видержав всеж таки щасливо ці труднощі. В своїх обох селах Керестурі й Коцурі скоро влаштувався та розмножився. Задержавши свої народні добрі звичаї, а перше всего: рідке привязання до Церкви й побожність, вдоволяючися найменшим заспокоюванням життєвих потреб і відзначаючися передусім трудящистю — скоро поступав наперед у господарстві, йдучи тут навипередки навіть зі сусідніми Німцями.

Наслідком такого повільного економічного розвитку стали ці два матерні села за тісні для дальшого їх розвитку. Убогіші семі шукали заробітку в Сремі та в Бачці, найшли нові околиці, де могли влекшити своє життя. Так поселилися більше як сто літ тому у Сремі, в Шіду, потім у Петрівцях, Миклушівцях, Митровиці, Беркасові (й Долі), Бачинцях, а в новіших десятиліттях у Пішкоровцях та в околиці села Раєво. В Бачці найстарші оселі з українських матерних сіл це Новий Сад і Вербас та вкінці Джурджево в шайкаській країні.

В усіх цих оселях подбали про церкву й школу та священика, вчителя й дяка. Деякі українські села йдуть на випередки й кількістю населення й економічно-культурним розвитком зі своїми матерніми селами (пр. Джурджево). Д.б.

Українці в Югославії

Малий нарід, що вже два століття живе на землі долишньої Бачки й у Сремі сливе незаметно, як остання найпівденніша парість Русинів-Українців, що зберіг свій національний характер і віру, заслугоє, щоб і наша суспільність пізнала ближе його минуле й теперішнє.

1. Розселення Українців у Югославянщині.

Південних Українців поселила в долишній Бачці цесарева Марія Тереса з початком другої половини XVIII. ст. (від 1746—1786 р.). По війні з Турками та по пожаревацькому мирі (1718 р.) багато країн тодішньої Войводини спустошено й села спалено. Щоб ці пустарі заповнити й щоб обновилось життя в цих багатих країнах, поселювала австрійська влада різні народности на просторах рівнинах бачської жупанії Само собою, що більше поселювали Німців (головно з Альзациї та Лютарингії) і Мадярів, Словаків і децю Українців. Німці і Мадяри дістали окремі привилеї й державну підмогу (хату, поле, худобу, „госпо-

дарське знадіб'я — розуміється все даром з безпекою-свободи).

Українці заселили в Бачці два села Руський Керестур і Коцур. Вони прийшли з сьогоднішньої Закарпатської України. Їх прадіди прийшли в Карпати ще в часі перших поселень західних Словян: Чехів, Словаків і Поляків (VI і VII ст.). Більшина Українців переселилася зі своєї правітчини України пізніше на Закарпатську Україну з князем Коріятовичом.

Ці перші поселенці на Підкарпатті змішалися мовою зі Словаками й у їх мові завважаємо чимало домішок із словацької та польської мови.

Ось зразок мови бачванських Українців:

Шн'г уж покус вее,
уж ше жем белее...

Радую ше дзеци,
радію ше людзе,

Же нам красши крачун*) будзе.

Сьогодні нараховують Українців на Закарпатській Україні, що говорять цим наріччям до 250.000.

*) Новий Рік.

В ЯКУ ПОРУ ДНЯ ВМИРАЄ НАЙБІЛЬШЕ ЛЮДЕЙ?

Найбільше цікавить це очевидно лікарів. Вони мають часто до діла з важко недужими, то й добре їм знати в яку пору дня чи ночі треба найбільше їм бути осторожними, найбільше дозирати недужих. Дуже цікаві спостереження поробив тут професор Базилевич із Київського Медичного Інституту. Він завважив, що смертність серед недужих зростає двічі на добу: вперше досить незначно вечером і вдруге нічю, найчастіше в недужих на серце і чахотку (сухоти). Вперше між год. 6 і 10 вечером, вдруге, коли смертність найбільша між 2 год. по півночі й 6 рано. Найменше вмирає людей між 8-11 рано.

ВИПАДОК НА ЗАЛІЗНИЦІ

На станції Радимно на 3-ий день Різд. Свят. год. 8:30 веч. вискочив з шин останній вагон і парник поспішного поїзду, що їхав зі Львова до Криниці. З подорожних не потерпів на щастя ніхто. Випадок спричинив тільки опізнення поїзду о 70 минут.

КОМУНІСТИЧНІ БОЇВКАРІ ПЕРЕД СУДОМ ЗА НАПАД НА РЕДАКЦІЮ „Н. ЧАСУ“.

Перед карним Трибуналом III Сенату у Львові відбулася дня 13. ц. м. розправа проти Вінера, Шіца і Зазулі за злочин публичного насильства, доконаного дня 21. листопада під час нападу на редакційний льокаль „Нового Часу“. Трибунал засудив Вінера на 6 місяців тяжкої в'язниці, а Шіца і Зазулю через недостачу доказів вини від обвинувачення увільнив.

ЖЕРТВИ

На фонд української католицької преси зложили отсі жертводавці з села Іванівка к. Теревовлі (в золотих): Пелагія Бидеко 2, Настя Тихоліз 1, Настя Хоптій 1, Параска Хоптій 2, Текля Телішко 1, А. Коціпська 0.50, М. Гавришук 0.20, К. Вербицька 0.50, Йосифа Вербицька 0.50, М. Матеушів 1.20. Жертводавцям щире Спаси-Біг!

МІСЯЦЬ СІЧЕНЬ призначений на поширення КАТОЛИЦЬКОЇ ПРЕСИ

З оповідань вуйка Миколи

Як вуйко Микола в Америці вдавав пана.

...Нема то як в Америці. Там кожний свій пан. Раз якось у Нью-Йорку вдавав я теж такого пана. І то дуже таним коштом. За два центи купив я собі газету, всунувся до автобусової переділки тай... „читаю“. А мушу вам признатися, що читати, тай ще по американськи, я не вмів ані в зуб. Але це нічо не шкодить. Чейже нікому не прийде до голови, що я... неграмотний. З такими міркуваннями сиджу в автобусі й „читаю“ далі газету. Аж тут якийсь панисько підсувається щораз то ближче до мене. (А таких подорожних як я було в автобусі кількох). Отсей то панок, побачивши у моїх руках часопис, сейчас і питається мене: „А що в світі чувати, мій пане?“

— Гм, відповідаю я йому — а ви, мій пане, що за пан?! Хібаж ви, мій пане, не є таким самим паном як я?! Дайте два центи, купіть газету, а тоді вже й знати будете, що в світі чувати.

— Та я вас, пане, чемно перепрошую — повідає мені мій подорожний товариш — тільки вибачте, коли вам на одно зверну увагу. Я запримітив, що ви не читаете часописі так, як належить. Ви, каже, читаете її навідворот, не так як треба.

— Но, но, мій пане — відповідаю я йому на се, трохи засоромлений — дайте лиш два центи, купіть газету, а тоді й читайте собі здорові як йно вам подобається!

Оттак то я відтяв тому „американському“ панови а рівночасно викрутив себе з біди.

Підслухав Василько.

З ЖИТТЯ МАРІЙСЬКОГО ТОВАРИСТВА МОЛОДІ

Марійська Дружина Неп. Зач. П. Д. М. в Борщеві з провідником Всч. о. Михайлом Божаком.

Проти червоного терору на Великій Україні

Протест українського громадянства в Стрілиських Нових.

Дня 5. січня 1930 р. виголосив п. Ярослав Ніжникович в домові Читальні „Просвіти“ в Стрілиських Нових зразковий реферат п. заг. „Боротьба за волю України.“ По згаданім рефераті зібрані на цих сходинах представники українських організацій і товариств в Стрілиських

Нових заклали протест проти червоних оргій та проти політики чекістів та їх наємників і заявили, що уважають більшовицьку язву найгіршим нещастям України та ганьбою культурного світа!

о. Степан Ковалів, голова.
(Печатка читальні).

Церковно-народня праця в Лісках к. Белза

Наша молодь здвинула на фронтів, гарній площі в честь поляглих за Батьківщину високу, пам'яткову могилу, на якій приміщено березовий хрест, прикрашений смерековим вінцем і українськими лентами. В сьогорічні листопадові роковини по торжественнім Богослуженню в парохіяльній церкві відправив коло могили о. парох М. Ріпецький парастас за поляглих Борців та виголосив відповідну промову. Церковний хор під проводом дяка Л. Шаварського відспівав релігійно-патріотичну молитву „Боже Великий“ і „Заповіт“ Шевченка.

Дня 3. падолиста м. р. відбулися у великій салі „Церковного Дому“ загальні Збори Брацтва Страждущої Матери Божої при численній участі членів. О. Провідник вказав в своїй довшій промові на вагу Брацтва для релігійно-морального двигнення парохії та звернувся до членів зі словами заохоти, щоби не жалували жертв на сплату коштів

будови „Церковного Дому“. З „Брацької Бібліотеки“ користало протягом останнього року 104. читачів, головно школярів і доростаючої молоді. В „Церковнім Домі“ збирається молодь кожної неділі і свята та примірно проводить час на кориснім читанню, слуханню викладів, співі і розвазі.

Старанням читальні „Просвіти“ в Лісках улаштовано дня 17. падолиста „Ювілейний Просвітний Концерт“, на якого програму зложилися промова о. голови читальні про вагу освіти, чотири хорові пісні і вісім деклямацій. Члени аматорського гуртка відіграли сценічний образок в двох діях „Козацькі діти“, що дуже сподобався присутнім.

Школярі з Лісок дали дня 1. грудня сценічну виставу „Малі в'язні“, яка завдяки праці місц. учителя п. Каравана випала зовсім вдатно.

Учасник.

—о—

Гага — місце міжнародних конференцій.

В 1899 р. зібралася в голяндським місті Гага перша велика мiрова конференція. Вправді вислід тої конференції представників 26 держав не досягнув тоді головної мети: обмеження зброєнь, але відтоді стала Гага осередком мiрового руху й місцем зібрань численних міжнародних конференцій. Тоді також встановлено

постійний міжнародний розсудний Трибунал,

для котрого пізніше вибудували окрему „Палату Мира.“

В тім часі жив американський мiліярдер Андрій Карнегі. Він як і інші американські мiліярдери доробився майже з нічого величезного майна, котре на старість роздавав на різні добродійні цілі. Карнегі дарував півтора мiліона доларів голяндському урядові на будову палати для міжнародного Трибуналу. Голяндський уряд відступив на ту ціль частину парку о поверхні 6 і пів гектара.

В 1907 р. положено дуже торжественно угольний камінь під палату мира. На тім торжестві були представники 44 держав, зібрані на другу з черги газьку конференцію. Тоді на внесення делегата Франції постановлено, що всі держави мають причинитися до будови Палати Мира присиланням будівельних матеріалів та мистецьких предметів для краси.

Граніт на фундаменти й зовнішні колумни дарувала Швеція й Норвегія. Данія прислала величавий водограй на

підвіря. Італія мarmor, Франція дорогоцінні тканини т. зв. gobelіни на окрасу стін і величезний образ. Вітражі подарувала Англія. Німеччина огородила цілу площу залізним парканом, а Бельгія прислала залізні і бронзові ворота і брами. Чотириста японських жінок через чотири роки вишивали чудові gobelіни для салі Адміністраційної Ради. Австрія пожертвувала великі свічники з бронзу і хрусталу, Америка різьблену групу над головними сходами. Килими прийшли з Туреччини й Румунії, Росія прислала величезну вазу з яспісу і т. д.

Так отже завдяки фундації Карнегі й дарам різних держав повстала Палата мира, яка мала бути

символічним пам'ятником світового мира.

Будова палати тревала 6 літ. В р. 1913. відбулося торжественне її отворення. В 1914 р. мала відбутися третя з черги міжнародна конференція, але заки вона успіла зібратися

вибухла світова війна.

Але й по війні не відбуваються вже в Палаті Мира конференції. Велика економічна конференція в 1922 р. відбулася в надморській дільниці Гаги в Шевенінген. Літом минулого року конференція радила в саях Сенату а Тепер в саях Низшої Палати голяндського парламенту. Для поміщення сотень дипломатів і цілої армії часописних справоздавців Палата Мира замала. Вона стоїть з боку як символ і пам'ятка.

Рятуймо наш живий театр!

Відозва до громадянства.

Звертаємось знов до Вас, земляки, всі без різниці, установи, організації та гурти, зі справою великої ваги, всім нам дорогою: — **рятуймо наш народний театр!**

Лице паленіє в нас від сорому, що один із найкращих здобутків нашої культури знаходиться на шляху до загибуні. Ніякий театр не в силі нині існувати без постійної підмоги. Ніяка суспільність, що хоче мати право до назви культурної, не може існувати без театру!

„Кооператива Український Театр“ у Львові, покликана до життя волею українського громадянства піддержувала досі наш театр скромними фондами призирами перед трьома роками. Наші артисти, що ведуть злиденне циганське життя дають доказ великої жертви й любові рідного містечтва працюючи без ніяких засобів, приміраючи голодом.

Але й це не допоможе, коли ми не прийдемо негайно їм з підмогою.

Завдяки порозумінню відповідних наших установ справа будови театральної салі у Львові є нині на якнайкращій дорозі. Тепер треба дати тільки спромогу нашому театрові, що тиняється з

місця на місце, втриматись до того не далекого часу, коли у Львові найде він захист у власній домівці.

У цьому може допомогти нам лише збірна акція.

Нам не треба великих фондів. Ніякий театр у світі не вмiє жити такими скромними засобами і в таких неவிбаглих обставинах як наш.

Нехай управа кожної нашої установи, кожної кооперативи і всі громадяни головно заможніші, призначать якусь що-місячну, хочби невеличку, суму на наш театр. А наші члени громадських рад, нехай постараться внести відповідні позиції до брджету наведення українського театру.

Ми певні, що таким способом перетримаємо той важкий час і коли відкриємо у Львові власну театральну салю поставимо наш театр на гідній висоті.

Віriamo, що оця лепта на піддержку нашого живого театру буде останньою на цю ціль!

Жертви приймає й інформації дає „Кооператива Укр. Театр“ у Львові вул. Руска 18. І.

Надірн. Рад. Кооперативи Український Театр у Львові.

† ПОСМЕРТНА ВІСТКА

Нову жертву, нову страту понісукр. нарід. Цєю болючою стратою є особа бл. п. Миколи Гупаловського в с. Струтині п. Золочів. Підчас радісного свята Різдва Христового відійшов від нас до вічності і полишив по собі глибокий смуток у громадян золоч. повіту. Бо з особою бл. п. Миколи Гупаловського відійшов від нас один з найкращих і найпрацьовитших синів укр. нації. Богато, дуже багато праці положив він в користь народньої справи. Працював на полі просвітно-організаційнім, а ще більше на полі розвитку нашої кооперації. Для всіх служив своєю порадою, всім був помічний. Навіть Повітовий Союз Кооператив у Золочеві вибрав його своїм директором, хоча бл. п. Микола Гупаловський був без висших шкіл. Та передусім був він все як найвірнійшим членом своєї св. Церкви, був все правдивим, вірцевим християнином. Його добре імя, його княжі посм. дари для „Просвіти“ і для Т-ва „Бурса ім. Григорія Кузьми“ в Золочеві збережуть його на все в пам'яті тутешнього нашого громадянства. Великий здвиг народу, який зійшовся на похорон, і сам похорон свідчив найкраще про великі заслуги Покійного. Сердечними словами пращали його о. парох Янович (в церкві) і вп. проф. Бурко (на цвинтарі). М. Гупаловський це жертва війни за кращу долю Батьківщини. Помер в 41 р. життя.

Вічна Поми Пам'ять.

ПРЕОСВ. НИКИТА БУДКА СЕРЕД ВЯЗНІВ

Дуже милою несподіванкою для нещасних в'язнів у львівській тюрмі в Бригідках в день Різдва Христового були відвидини єпископа Преосв. Никити. В тюремній каплиці відправив Преосв. Никита Богослуження, виголосив проповідь і обділив в'язнів просфорою. Підчас богослуження співав хор з українських політичних в'язнів. На Богослуженню була приявна також управа тюрми.

УРЯДОВЦЕВІ Н. ТОРГОВЛІ ВКРАЛИ 10.000 ЗОЛ.

В суботу 11 січня урядовець Народної Торговлі Василь Тесля відібрав у Польським Банку 10.000 зол. для Н. Торговлі. Гроші сховав до скіряної течки і пішов ще в якійсь справі до суду при Казимирівській вулиці. Тут на коридорі хтось украв йому всі гроші. Поліція веде слідство.

З САМБІРСЬКОЇ ВЯЗНИЦІ ВТЕКЛО 4 ВЯЗНІВ

З карної в'язниці в Самборі втікло 4 в'язнів в часі, коли кривні приходять відвідувати заклучених. Ті в'язні були в'язничними кухарями і тому мали в'язничним будинку більшу свободу рухів. Доси їх не зловлено.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

19. (6) Неділя (30) Богоявлення. Крещення Г. Н. І. Хр. Служба вся тільки празника.

УСТАВ: Веч. вел. Блаж. муж. Гди возв. стхр-празн. 8. Сл. 1 н. празн. Вход. Прокім. дня Чтенія празн. 3. Литія і Стиховні празн. На благослов. хлібів троп. празн. 3 р. Отпуст великий. Утренья. Бог Гдь троп. 2 р. Сл. 1 н. празн. 1 р. Катисми ряд. Сідалні празн. Полиелей і Величання празн. Сідален пополиєлений празника. Степенна 4. гласа 1 антифон. Прокім. Єванг. і стихира празн. Канони празн. Катав. рядова по кожній пісні. По 3. п. Сідал. празн. По 6. Кондікос празн. На 8. п. Припів — По 9. п. Світл. празн. Хвалите стхри празн. 4. Сл. 1 н. празн. Славосл. велике троп. празн. Отп. вел. На часах троп і конд. праз. Сл. Божя Антиф. празн. троп. Сл. 1 н. конд. празн. за Трисвят. Єлиці: Прокім. Апост. Алл. Єванг. За Достойно і Причаст. празн. Рано відправляється Повечер. велик. подібно як на Різдество Хр. Утренья Євг. Марка 2. На часах троп. і конд. празн.

Служба Божя Василя Вел. Антиф. празн. Єлиці — Апост. 302 Євг. Мат. По замвон. милитві Водосвятіє як в Трефол. або Требнику. Отпуст в церкві.

20. (7) Понеділок Попразн. Богоявл. Собор св. Йоана Предтечи. 21. (8) Второк Преп. Георгія і Препод. Домніки. 22. (9) Середа. Св. муч. Полієвкта. 23. (10) Четвер. Св. Григорія єписк. і Препод. Дометіяна і Маркіяна. 24. (11) Пятниця. Преп. Теодосія Вел. *) (Полиелей) 25. (12) Субота. Св. муч. Татіяни.

*) Преподобний Отець Теодосій народився коло 423 року по Рожд. Хр. в околиці Кападокії в Малій Азії. В молодих літах був церковним півцем. Одного разу вибрався на прощу до Єрусалима і по дорозі вступив до св. Симеона Стопника. Цей великий подвижник предсказав йому, що буде пастирем духовного стада і поблагословив його. По посіщенню Єрусалима св. Теодосій поселився в печері. Передання каже, що це була та сама печера, в котрій задержалися три царі зі Сходу, що прийшли поклонитися Ісусові. В тій печері вів св. Теодосій дуже строге життя. Через 30 літ не їв хліба, а живився тільки корінцями й овочами. Коли рознеслася слава про його побожність, стали приходити до нього люди і слухати його проповідей. Коло нього зібралось з часом! стільки пустиножителів, що печера стала для них за тісна. Тоді збудували коло цієї печери монастир, а єрусалимський патріарх настановив св. Теодосія його першим начальником. Так преп. Теодосій перший впровадив спільне монастирське життя й тому вважається основником монастирів або лавр. Завдяки жертвенності побожних людей збудовано при монастирі церкву, шпиталь і дім для паломників. В монастирі було 693 черців, найбільше Греків, Вірмен та Слов'ян. Преп. Теодосій мудро управляв тою численною братією, тримаючися монастирських правил св. Василя Великого. Тодішній цар Анастасій був прихильком єреси Євтимія, ложної науки про природу Ісуса Христа. А що преп. Теодосій твердо стояв при правдивій науці св. Церкви, мусів разом з іншими піти на вигнання. Але помер цар, а преп. Теодосій вернув у свій монастир. Перед смертю предсказав землетрус, котрий дійсно навістив

тоді ту околицю. Потрудившись ревно для Христової Церкви упокоївся в 105 році свого праведного і плодотворного земного життя.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

17. 1654 р. Переяславська рада. По перемозі гетьмана Богдана Хмельницького над польським гетьманом Калиновським під Батогом тяглася війна довго. Обом сторонам надокучила війна. Хмельницький зійшовся з Поляками на Поділлі неоподалі к. Жванця. Татарський хан вскорі покинув Хмельницького й погодився з Поляками з цим, щоб вони вернули козакам зборівські права. Та Хмельницький не приступув уже до цих переговорів. Він думав уже про угоду з Московщиною. По довгих ваганнях московське правительство рішило прийняти козаків під царську руку та почати війну з Польщею. Рішив це московський собор в осени 1653 р. Хмельницькому здавалося це під ту хвилину дуже наручне, бо іншого союзника не було. В перших днях січня 1654 р. зїхався гетьман із московськими послами в Переяславі. Скликано козацьку раду. Та вже зараз на початку вийшло непорозуміння. Московські послы жадали від козаків присяги, та коли гетьман жадав, щоб послы присягли в імені царя, вони не хотіли. Заявили, що московський цар самодержець і не присягає підданам. Це дуже збентежило старшину. Вона довго не хотіла присягати, та вкінці щоб не розбити справи, присягнула. По присязі вислав гетьман Хмельницький цареві бажання козаків. Та не на всі бажання цар погодився. Всеж таки Україна мала правити сама собою, мала навіть право зноситись з чужими державами, себто була окремою державою в союзі з Московщиною. Та скоро Хмельницький пересвідчився, що Московщина й цих зобов'язань не думала додержати.

21. 1703 р. полковник Семен Палій побив Поляків під Бердичевом. Почавши від 1688 р. Семен Палій і інші полковники просили разураз гетьмана Мазепу, щоб він Правобережну Україну, що від андрусівського договору належала до Польщі, прийняв під свою владу. Гетьман рад був зробити це та цар Петро противився тому, бо був у союзі з польським королем. Польський гетьман Сенявський ударив на південні козацькі полки й розбив їх, та Семена Палія боявся заціпити, однак він сам нападав і в одній такій битві під Бердичевом побив польські війська.

23. 1797 помер кошовий „чорноморського війська“ Антін Головатий. Коли султан велів запорожців, що були втекли по зруйованні Січі в Туреччину, перевести за Дунай, це багатьом запорожцям не подобалося й вони стали вертати в Росію. Там Патьомкін рішив відновити запорізьке військо під назвою „Чорноморського війська“ та 1783 поручив Антонові Головатому, Чепізі й іншим скликати охочих. До цього війська пристали й деякі запоріжці, що були втекли заграницю.

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЕНДАР

19. І.	схід сонця	7:15,	захід	3:56
20. І.	„	7:14,	„	3:57
21. І.	„	7:14,	„	3:59
22. І.	„	7:13,	„	3:59
23. І.	„	7:12,	„	4:01
24. І.	„	7:10,	„	4:02
25. І.	„	7:9,	„	4:04

22. І в год. 15:7 остання чверть місяця. Пересічна довгота дня цього тижня 8 год. 48 мін.

Народні віщування на Йордан: Коли на Йордан заметіль — буде врожай, коли звідиста ніч — зародить горох і ягоди. На Собор Івана Хрестителя в Болгарії є звичай, що молоді люди купуються в ріці.

БІРЖА

Львів, 18 січня 1929

ЗБІЖЖА: (За 100 кг. льоко стація наладування).

Пшениця двір. 35:50—36:50, пшениця сел. 32:75—33:75, жито двір. 21:75—22:75, жито сел. 21—21:50, ячмінь на мливу 17—17:75, овес 17:75—18:75, кукурудза 23:50—24:50, бараболя промисл. 3—3:50 фасоля біла 70—85, фасоля колірова 40—50, фасоля краса 50—55, горох пів Вікторія 30:50—35:50, горох пільний 23:75—26:75.

ГРОШІ. Амер. доляр 8:88 зол.

Політичний словар

Бльок, союз. Партії в потребі прим. в часі виборів, щоб здобути більше посольських мандатів, лучаться разом і це називається бльоком партій. Подібно лучаться в бльоки держави, банки, ріжні підприємства.

Бльокада коли, щоб недопустити противника до пристані чи відтяти йому морську дорогу, обставлюють пристань або побережжя воєнними кораблями. — **Континентальна бльокада:** таку бльокаду зробив був цісар Французів Наполеон І Бонапарте. Він, щоб знищити англійську торгівлю велів не пустити на європейський континент англійських товарів.

Blue-book (англійське слово чит. блю-бук) синя книжка збір англійських документів про вибух світової війни.

Блєф (англійське слово) обман, збаламучення; чванькувата промова, чи стаття в часописі.

Бойкот, виминання, вилучування когось, зіввання з ним усяких зносин, щоб так покарати його. Слово „бойкот“ походить від англійського капітана Бойкота († 1897), який як управитель Графа Ерна дуже знущався над Ірландцями. Тоді „ірландська ліга“ проголосила, що всі Ірландці зривають з ним і з тими, що з ним держать, усі зносини. Робітники нейш ли працювати в добра, де він був управителем, ніхто ніщо не купував у нього, ні йому не продав.

Видає Інститут Неп. Зач. П. Д.